

Pilot Dyslexie Noordenveld (PDN)

Scholingsbijeenkomst 2
januari 2018

Inhoud

scholingsbijeenkomst

Update & voorlopige
resultaten Pilot

Effectief lezen in de
groep en oefenen op
woordniveau (DMT)

PAUZE

Spelling en
mogelijkheden Dizzy

Afsluiting

Vroege aanpak dyslexie op scholen in Noordenveld

4 juli • 4 juli • Bernd Otter • Drenthe

Zo'n zes tot acht procent van de leerlin

Update Pilot (sept-dec '17)

Gestart met 17 kinderen, kleine groepen van max. 4.

Grote betrokkenheid ouders en kinderen

Oudergesprekken en groepsobservaties

Resultaten tot nu toe: 3 kinderen uit de begeleiding wegens goede resultaten, nieuwe kinderen erbij.

Veel succeservaringen en (intrinsieke) motivatie

Letterspelmat

Je werkt aan:

- *auditi*ve analyse en synthese;
- letterkennis;
- klankbepaling;
- het opdoen van succeservaringen
- Motivatie en aansluiten bij belevingswereld.

Filmpje 1

Woordflitsen pp

Je werkt aan:

- woordherkenning
- letterkennis
- verhogen van leestempo (met behoud van nauwkeurigheid)
- oefenen om onder tijdsdruk te lezen;
- het behalen van een specifiek doel (hoog én haalbaar)
- het opdoen van succeservaringen.

Geluidopnames van twee leerlingen, waarvan één heel zwak leest en de ander uit de begeleiding gaat.

baas

hoek

boer

ijs

zee

oom

poes

haar

poot

zijn

hoop

eet

zoen

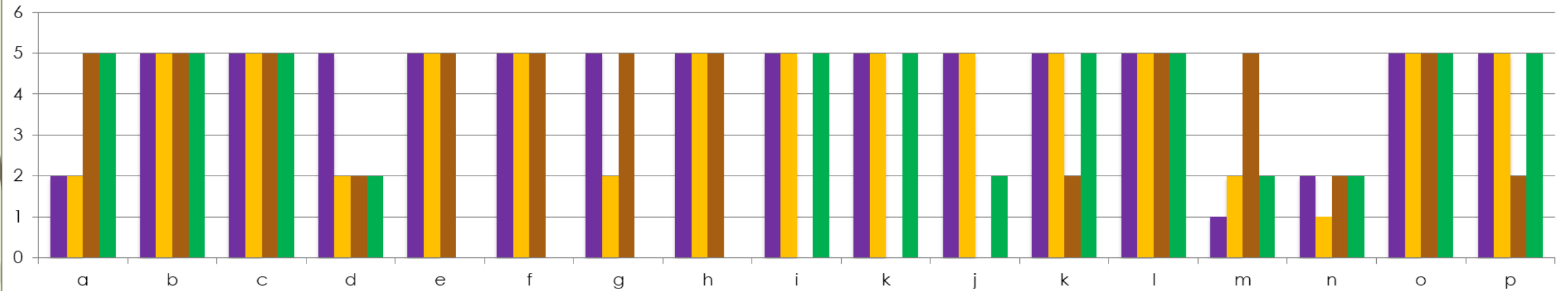
naar

boos

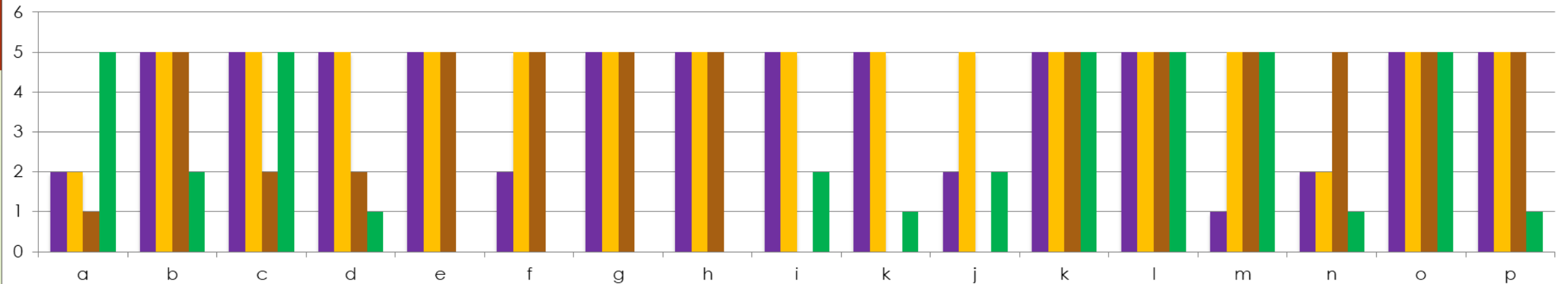
doet

Resultaten kern 1-4

Letters vlot

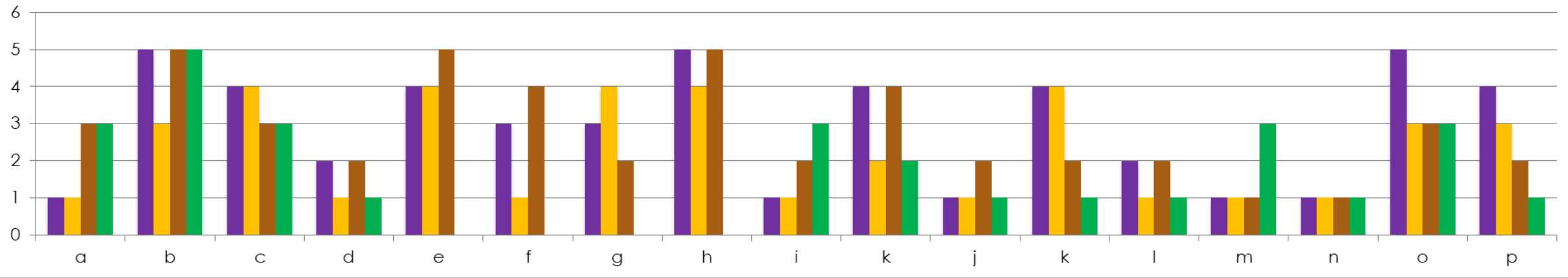

Letters correct

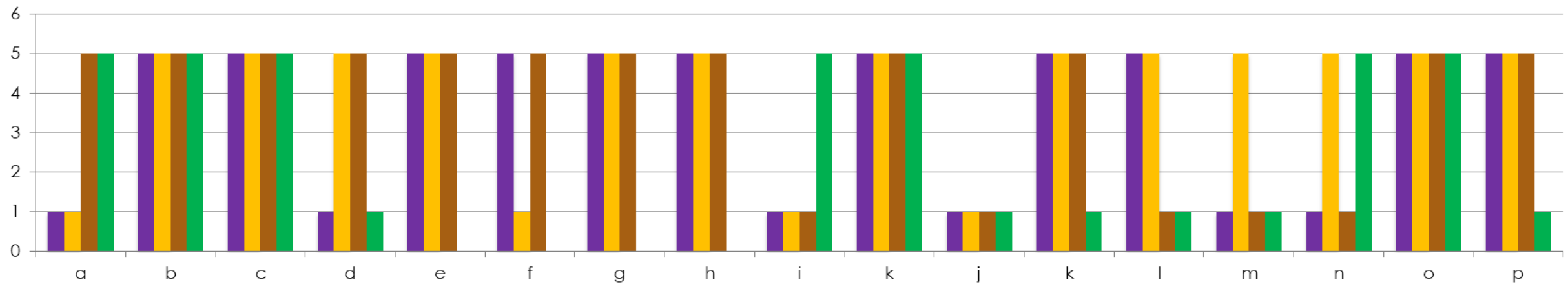

Resultaten kern 1-4

Woorden vlot

Woorden correct

Effectief lezen in de groep en oefenen op woordniveau (DMT)

- VLL in de groep (groepsobservaties op pilotscholen) komt grotendeels overeen en wordt in een vaste structuur aangeboden;
- Denk eens na over: Het maken van opdrachten vs. leestijd (ook in instructiegroep)
Hoe deel je je tijd in? Zou het leeseffectiever kunnen?

Actieve deelname leerlingen (ook in Veilig & Vlot) *In hoeverre worden de leerlingen actief betrokken bij de les?*

Welke actieve werkvormen Veilig & Vlot zijn er? Ga in een groepje brainstormen over verschillende werkvormen van V&V en schrijf deze op. Zijn deze leeseffectief?

Werkvormen V&V

- ✓ Smartbreaks vóór of na een opdracht (www.smartbreaks.nl);
- ✓ Wandel-wissel uit (coöperatieve werkvormen). Kan ook buiten of op een andere leuke plek!;

- ✓ Dobbelsteen lezen: elk cijfer staat voor een rij of zin;
- ✓ Duo lezen: denk aan samenstelling! (geen zwakke lezers bij elkaar)
- ✓ Geïntegreerd aanbieden en niet beperken tot alleen de VLL les.

min	keer	maat
poot	voor	den
taak	peen	vin
beek	koos	net
raap	daar	vee

- 1 min 1 is ... 0!
- ik maak een taak voor koos.
- daar is een vis in de beek!

dik	neem	rit
kaas	doop	baan
oom	vet	saar
mees	toon	boor
tim	bek	reep

- is oom toon dik?
- saar maakt een rit met tim.
- de mees pikt in een reep.

dit	baas	door
maak	peer	dek
ben	koor	meer
daan	ven	koop
poos	noot	boon

een koor?
 dit is tes.
 en dit is daan.
 daar is toon.
 en daar is nik.
 dit is ben.
 en dit is sem.
 dit is een noot.
 en dit is een noot.
 en meer en meer en meer.
 nee maar!
 is dit een koor?

teen	met	raas
beet	pees	tin
raar	tik	meen

Oefenen op woordniveau (DMT)

- *DMT oefenmap*, nieuwste versie vanaf januari 2018.
- Koppel daar altijd een (tijds)doel aan vast en laat zien hoe de woorden gelezen moeten worden (zingend/slepen) -> geef hier feedback over;
- *Race-lezen*: gekoppeld aan hoog, maar haalbaar doel.
- **Doel**: verhoging leestempo, minder spellend lezen en snellere woordherkenning (mits goede instructie en uitvoering).
- Af en toe in plaats van Veilig & Vlot?

Raketlezen

1

boos
tas
jeuk
riem
neus
doek
jaar
win
zijn
laat

2

pijn
aan
de
hek
touw
rijm
ook
rem
heet
teun

3

staan
dreun
vrij
rits
mist
stoer
draak
stoel
laars
steun

Hoeveel seconden doe je er over?

Rij:	1 ^e keer	2 ^e keer	3 ^e keer
1			
2			
3			

Filmpje 3

PAUZE

Spelling

- Spelling is moeilijker dan lezen, actief koppeling maken van klank naar teken waarbij een klank vaak afwijkt van de schrijfwijze ('deur', 'geel', 'beter').
- Zwakke lezers zijn minder spellingbewust, hebben moeite met het auditief onderscheiden van klanken en letters en missen vaak het gehele overzicht;

Behoefte aan klankenschema, versimpeling van de klankstructuur (symbolen), meer tijd (vooral tijdens dictees), expliciete instructie (leerling legt uit!) en een vast stappenplan waarin ze de woorden schrijven.

Bij de niet-klankzuivere woorden en regelwoorden hebben ze vaak behoefte aan duidelijke steunkaarten.

wacht-woord
Na een korte klank
schrijf je cht
Behalve bij **ligt**,
legt, **zegt** en **vlagt**.

stappenplan
woorden met **één** klankgroep

1. zeg het woord na
2. hak het woord in klanken
3. schrijf het woord in symbolen
4. schrijf het woord op
5. kijk het woord na

© 2013

De beer boort de deur

Stappenplan

Te schrijven woord:

stuur

deuk

stoer

1. Zeg het woord na.
2. Hak het woord in stukken
3. Schrijf het in symbolen
4. Schrijf de letters
5. Controleer

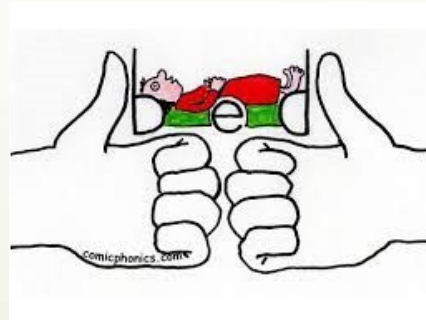
<<----<
stuur

<||<
deuk

<<||<
stoer

Veel voorkomend probleem: b/d

- Niet beide tegelijkertijd aanbieden, biedt vooral de 'b' aan (zowel schrijfwijze, als lezen, als spelling)
- Laat kinderen nadenken over wat ze voelen in hun mond bij het uitspreken ervan;
- Ezelsbruggetje: b ('b van buik en die staat altijd vooruit'; 'eerst een stukje naar onderen, dan een stukje naar boven, dan de bocht van een bal en kijk, daar is de b al'; bed)
- Tijdens spelling: zet ze even stop, laat ze nadenken wat ze voelen in hun mond, ezelsbruggetje van 'bed' en nadenken over schrijfwijze. Dan pas verder.

Dizzy: voor zowel lezen als spellen

- Iedere school krijgt twee spellen (de pilotscholen hebben het spel al in hun bezit);
- In groepen verdelen en bij elkaar zitten. Ieder groepje heeft één spel.
- Kies de juiste moeilijkheid (alleen op letterniveau? Woordniveau?);
- Drie kaarten die variatie in het spel aanbrengen: spiekkaart, dizzykaart en een extra beurt kaart;
- Wie weet, naast memory, nog een spelvariant met Dizzy? Wanneer en hoe zou je dit in de groep kunnen inzetten?

Vragen?

